

เตรียมดินปลูกข้าว

โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้ เรื่องพืชเศรษฐกิจ (ข้าว) ผ่านสื่อประสม

ในเขตพื้นที่ลุ่มภาคกลางซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตชลประทาน จะมีการทำนา 2-3 ครั้ง/ปี ควรมีการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยการหมักฟาง การหมักฟางสามารถใช้ น้ำหมัก พด. 2 หรือน้ำหมักจุลินทรีย์หน่อกล้วย ที่เกษตรกรได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นดำเนินการ ก็ได้

- การหมักฟาง ด้วยน้ำหมัก พด. 2 มีขั้นตอน ดังนี้

1. ใช้น้ำหมัก พด. 2 อัตรา 5 ลิตร/ไร่
2. ใช้น้ำพร้อมน้ำหมักเข้านา โดยให้มีระดับน้ำในนาประมาณ 1-1.5 เซนติเมตร
3. ไถตีดินสลายฟาง แล้วหมักไว้ 7 วัน จึงไถคราด

- เหมาะสำหรับช่วงที่มีน้ำให้หมักฟาง

การหมักฟางด้วยน้ำหมักจุลินทรีย์หน่อกล้วย

1. ใช้น้ำหมักหน่อกล้วย 5 ลิตร/ไร่
2. ใช้น้ำเข้านาพร้อมน้ำหมักจุลินทรีย์ แล้วหมักทิ้งไว้ 7 วัน

3. วันที่ 8 ตีดิน วันที่ 9 ทำเทือก (ลดต้นทุนการปลูกข้าว โดยครูดิน แผ่นดิน "ข้าว" : กรมส่งเสริมการเกษตร)

ข้อควรระวังในการเตรียมดิน

1. ควรปล่อยให้ดินมีโอกาสแห้งสนิทบ้าง และถ้าสามารถไถพลิกดินล่างขึ้นมาตากให้แห้งได้ก็จะดียิ่งขึ้น เพราะถ้าดินเปียกน้ำติดต่อกันโดยไม่มีโอกาสแห้ง จะเกิดสารพิษสะสม เช่น แก๊สไข่เน่า และกรดอินทรีย์ ถ้ามีปริมาณมากจะเป็นอันตรายต่อพืชได้

2. ควรมีการหมักฟาง หญ้า รวมทั้งอินทรีย์วัตถุ เพื่อให้สลายตัวสมบูรณ์ ประมาณ 2 สัปดาห์ หลังการไถเตรียมดิน เพื่อให้ดินปรับตัวมีสภาพเหมาะสมกับการเจริญเติบโตของข้าว และสามารถปล่อยธาตุอาหารที่จำเป็น ออกมาให้ต้นข้าว

3. ดินกรดจัดหรือดินเปรี้ยวจัด ควรขังน้ำไว้ อย่างน้อย 1 เดือน ก่อนปลูกข้าว เพื่อให้ความเป็นกรดของดิน ลดลงสู่สภาวะปกติดินกลุ่มนี้ ถ้ามีการขังน้ำตลอดปี หรือทำนาปีละ 2 ครั้ง ก็สามารถลดภาวะการเป็นกรดลงได้ (องค์ความรู้เรื่องข้าว : กรมการข้าว)

เกร็ดความรู้

การทำน้ำหมัก พด. 2 (สูตรหอยเชอร์)

ส่วนผสม

- 1. ปลาหรือหอยเชอร์ 30 กิโลกรัม
- 2. กากน้ำตาล 10 กิโลกรัม
- 3. ผลไม้ 10 กิโลกรัม
- 4. น้ำ 10 ลิตร
- 5. สารเร่งซูเปอร์ พด.2 1 ชอง

วิธีทำ

- 1. สารเร่งซูเปอร์ พด.2 จำนวน 1ชองผสม น้ำ 10-15 ลิตร คนให้เข้ากันนาน 5 นาที
- 2. หอยเชอร์ ผลไม้ (สับละเอียด) และ กากน้ำตาล ลงในถังหมัก ขนาด 120 ลิตร แล้วเทสารละลายในข้อ 1 ลงไปผสม
- 3. คลุกเคล้าหรือคนส่วนผสมให้เข้ากันอีกครั้ง และตั้งในที่ร่ม
- 4. ให้กวนทุก 7 วัน เพื่อระบายก๊าซคาร์บอนไดร้ออกไชต์
- 5. ปิดฝาไม่ต้องสนิท หมักไว้ 2๑ วัน

การทำน้ำหมัก พด. 2 (สูตรผักผลไม้)

ส่วนผสม

1. ผักหรือผลไม้ 40 กิโลกรัม
2. กากน้ำตาล 10 กิโลกรัม
3. น้ำ 10 ลิตร
4. สารเร่งซูปเปอร์ พด.2 1 ชอง

วิธีทำ

- ปฏิบัติเช่นเดียวกับสูตรหอยเชอรี่แต่ไม่ต้องคนทุก 7 วัน

(<http://r07.idd.go.th/nan01/amazing/pordor2.html>)

การทำน้ำหมักจุลินทรีย์หน่อกล้วย

ส่วนผสม

1. เลือกหน่อกล้วยอวบใหญ่มีใบ 2-3 ใบ โดยขุดให้ติดรากเหง้าไม่ต้องล้างดินออกตำหรือ สับให้ละเอียด หมักกับกากน้ำตาล 1 กิโลกรัม /กล้วย 3 หน่อ

2. กรณีใช้ในการหมักฟางเพื่อกำจัด ข้าวตืด ข้าวแดง ให้หมักไว้ 7 วันแล้วคั้นเอาแต่น้ำ (เก็บไว้ได้ 6 เดือน) วิธีการใช้ ผสมจุลินทรีย์หน่อกล้วย 15 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร กรณีใช้หมักฟาง ใช้น้ำหมัก อัตรา 5 ลิตร /ไร่ หมักไว้ 7 วัน ก่อนตีดิน

3. กำจัดข้าวตืด ข้าวแดงเพิ่มการหมักจุลินทรีย์หน่อกล้วยเป็น 20 วัน - 1 เดือน

4. ใช้ป้องกันเชื้อราใบขาวนำจุลินทรีย์หน่อกล้วย 1 ลิตรผสมเหล้าขาว 1 ขวด น้ำส้มสายชู 2 ขวด หมักไว้ 1 วัน วิธีใช้ ผสมจุลินทรีย์หน่อกล้วย 15 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นป้องกันเชื้อราใบขาว

5. สำหรับกากที่ได้จากการหมักจุลินทรีย์หน่อกล้วย นำไปโรยในแปลงนาป้องกันโรคหนอนกอ.

(ลดต้นทุนการปลูกข้าว โดยครูดินแผ่นดิน “ข้าว” : กรมส่งเสริมการเกษตร)

เรียบเรียงโดย จุฑามาส จงศิริ	- http://r07.idd.go.th
นักวิชาการเผยแพร่ ปฏิบัติการ	- http://kasetporpeang.com
รวบรวมจาก	- http://marker.onlineoops.com
-องค์ความรู้เรื่องข้าว	- http://chiangmainews.co.th
สำนักวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว	- http://irw101.idd.go.th
-ลดต้นทุนการปลูกข้าว	- http://suansing.com
โดย...ครูติดแผ่นดิน กลุ่มสื่อส่งเสริมการเกษตร	- http://okantion.net
สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี	- http://emkyusei.net
กรมส่งเสริมการเกษตร	- http://ndoae.doae.go.th

รอบรู้เทคโนโลยี เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีวิชาการ ด้านการเผยแพร่และการสื่อสาร ไปสู่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยรวบรวม เรียบเรียง จากแหล่งความรู้ต่างๆ

จัดทำโดย กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีการเผยแพร่ สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี กรมส่งเสริมการเกษตร โทร. 02-5793852 E-mail : agritech51@doae.go.th